

AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK TARIM VE GİRİŞİMCİLİK POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Sinan ÇUKURÇAYIR*

Özet

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri tam olarak 31 Temmuz 1959 yılında ortaklık müracaatı ile başlamıştır. Türkiye AB'ye yönelik en önemli adımı 1 Ocak 1996 tarihinde Gümrük Birliği Anlaşması'nı gerçekleştirerek atmıştır. Bu anlaşma çerçevesinde Türkiye ile Avrupa birliği arasındaki ekonomik ilişkiler daha sağlam temellere oturtulmuştur. Geçmişte gerçekleştirilen bu yakın ilişkiler, Türkiye'nin tam üyeliği ile şüphesiz daha anlamlı bir hale gelecektir. AB'ye uyum sürecinde girişimcilik ve tarım alanlarında meydana gelecek yapısal değişiklikler gerek ülke ekonomisi ve gerekse toplum açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmada, AB'ye tam üyelik sürecinde uygulanan ortak tarım ve girişimcilik politikaları sonucunda meydana gelecek olan değişikliklerin girişimciler ve çiftçiler üzerindeki etkileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Avrupa Birliği, Tam Üyelik, Türk Girişimcisi, Türk Çiftçisi.

EVALUATION OF THE EUROPEAN UNION COMMON AGRICULTURE AND ENTERPRISE POLICY

Abstract

Turkey's relations with the European Union began on 31 July 1959, the day of the submission of the membership application. The Customs Union treaty was the next most important step for Turkey towards the EU membership, which was signed on 1 January 1996 between the EU and Turkey. Within the framework of this treaty, the relationship between Turkey and EU was established with stronger ties. The close relations established, will become more meaningful with Turkey's full membership. The structural changes, in industry and agriculture areas, is great important for country's economy and community in the process of the EU integration. This study aims to evaluate probable effects of the EU membership to Turkish economy, industry and agriculture.

Key Words: Turkey, European Union (EU), Full Membership, Turkish Entrepreneurs, Turkish Farmers.

* Arş. Gör., Adıyaman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi scukurcayir@yahoo.com

A. GİRİŞ

Avrupa Birliğinin ekonomik bütünlük ilkelerinden biri olan “birlikte kalkınma” anlayışına bağlı olarak en başta üye ülkelere ve ardından da birliğe aday ülkelere olmak üzere çeşitli mali yardımlarda bulunmaktadır. Bu mali yardımlar üye ve aday ülkeler arasındaki ekonomik kalkınmışlık farklarını gidermek amacıyla yapılmaktadır. Avrupa Birliği bu mali yardımları öncelikle çeşitli kriterlere göre belirlemekte ve yapılan yardımlar hibe ve kredi şeklinde olmak üzere Avrupa Birliği bütçesinden ve Avrupa Yatırım Bankası (AYB) kanalları aracılığı ile gerçekleştirilmektedir.

Diğer bir taraftan Avrupa Birliği yapmış olduğu mali yardımları finanse etmek ve bütçeden yapılan çeşitli giderleri karşılamak amacıyla üye ülkelerden çeşitli vergi gelirleri almaktadır. AB bütçe gelirlerinin büyük bir kısmını oluşturan bu vergiler şunlardır: gümrük vergileri, tarım ürünleri ithalatından alınan vergiler, şeker ve glikoz vergileri, katma değer vergisi ve üye ülkelerin gayri safi milli hasıllarından aktarmış oldukları paylar.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğinin gerçekleşmesi durumunda, AB bütçesine önemli ölçüde katkıları olacaktır. Bunun yanı sıra Türkiye AB bütçesinden de büyük ölçüde yararlanacaktır. Tam üyelik sürecinde ve sonrasında Türkiye'de en başta ekonomik ve sosyal alanlarda olmak üzere çeşitli alanlarda köklü ve somut reformlar gerçekleşecektir. Tam üyelik sonrası çeşitli alanlarda yaşanacak olan değişimlerden en çok Türk girişimcileri ve Türk çiftçileri etkileneceklerdir. Bu iki kesime AB bütçesinden büyük ölçüde pay aktarılacaktır.

Avrupa Birliğinin Ortak Tarım Politikası (OTP) hem tarımın son derece hayati bir işlev olması, hem de AB bütçesinin büyük bir kısmının (OTP)'ye ayrılması nedeniyle ayrı bir önem taşımaktadır. Tarım sektörü ile ilgili olarak Türkiye'nin karşılaştığı en büyük sorunlar arasında, tarım sektörünün yapısı ve tarım nüfusunun fazlalığı yer almaktadır. Ülkemizdeki tarım işletmeleri, altyapı ve ekonomik bakımdan yetersiz durumdadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği sonrası Ortak Tarım Politikası ile tarımsal alanda yaşanan sıkıntılar önemli ölçüde giderilecektir.

Tam üyelik sonrası en başta ülke ekonomisinde yaşanan sıkıntılar olmak üzere yüksek enflasyon, işsizlik, KİT'ler gibi henüz çözümlenmemiş bazı sorunların çözülmesi kolaylaşacaktır. Üyelik sürecinde ve sonrasında, değişimin yoğun olarak hissedileceği alanlardan biri de çalışma hayatı ve iş koşulları olacaktır. Tam üyeliğin getireceği serbest dolaşım hakkı ile Türk girişimcileri ve Türk işçileri bir diğer Avrupa Birliği ülkesinde ekonomik faaliyet gösterebileceklerdir. Ayrıca tam üyelik ile Türk girişimcilerinin yatırım olanakları, finansman olanakları ve AR-GE gibi alanlarda karşılaştıkları pek çok önemli sorunun çözülmesi kolaylaşacaktır.

B. AVRUPA BİRLİĞİNİN TARİHSEL SÜRECİ VE OLUŞUMU

Avrupa'da birleşik bir devlet kurma fikrinin kökenleri, günümüzden çok eski tarihlere *Napolyon* ve *Victor Hugo*'ya kadar uzanmaktadır. *Hugo*'da düşünce, *Napolyon*'da ise eylem şeklinde kendini gösteren birlik fikri, önce siyasî ve askerî birliğin ve onun icap ettirdiği müesseselerin kurulmasını ve ardından ekonomik, sosyal ve kültürel birliğin sağlanmasını metot olarak kabullenmiştir (KARLUK, 2007: 3). Avrupa'da bir yandan askeri güce daya-

nan ve bir milletin hegemonyasında birlik sağlama çalışmaları sürerken, diğer yandan, özellikle Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, barışçıl yollarla ve devletlerin eşitliği ilkesini temel alan birleşme çabaları ve fikirleri de gelişmeye ve yaygınlaşmaya başlamıştır.

Savaş sonrası, Avrupa devletlerinin tamamı zayıflamış ve dünyanın merkezi konumundaki Avrupa bu özelliğini kaybetmiştir. Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği birer süper güç olarak ortaya çıkmış ve kıtayı ekonomik, askeri ve politik olarak ikiye bölmüşlerdir. Savaş aynı zamanda, Avrupalılara, zorla bir birliğin gerçekleştirilemeyeceğine olan inançlarını pekiştirme imkânı sağlamıştır. Buna paralel bir gelişme de uluslararası ilişkilerde kendini göstermiş ve tüm dünyada işbirliği fikri giderek yaygınlık kazanmıştır.

Bütün bu gelişmeler Avrupalıları birbirlerine yaklaştırmaya başlamıştır. Aynı yüzyıl içinde iki büyük savaş yaşayan Avrupa'nın büyük devletleri 2. Dünya Savaşı'nı izleyen dönemde kıtada bütünlük sağlamanın kaçınılmaz olduğu görüşünde birleşti ve bu birleşmenin hareket noktasını öncelikli olarak ekonomi ve ekonomik bir bütünleşme modeli oluşturdu (ÇAKMAK, 2005: 21). Nitekim 1948 yılında Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı kurulmuştur. Teşkilata 1960 yılında ABD ve Kanada katılmış ve ismi de Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) olarak değiştirilmiştir.

Birliğin temelleri, 1951 yılında Paris Antlaşması ile kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) ile atılmıştır. Antlaşma ile başta iki ezeli düşman Almanya ve Fransa olmak üzere, Belçika, Lüksemburg, Hollanda ve İtalya, aralarındaki çatışmanın en önemli nedenlerinden biri olan kömür ve çelik kaynaklarını, milli sınırların ötesinde ortak bir pazar içinde bir araya getirmişler ve kontrolü uluslarüstü bir organa devretmişlerdir. Bu hareketi, aynı ülkelerin 1957 yılında imzaladıkları iki ayrı Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu (AAET) kurmaları izlemiştir.

Avrupa Ekonomik Topluluğu ile üye ülkeler, toplam ekonomik kaynaklarını ortak bir pazar içinde bir araya getirmektedirler. Bu amaçla mal, işgücü, hizmet ve sermayenin serbest dolaşımı sağlanacak, dış ticaret ve tarım gibi konularda ortak politikalar, milli politikaların yerini alacaktır. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu ise, nükleer enerjinin barış ve güvenlik içinde kullanılmasına yönelik olarak, ülkelerin nükleer enerjiye sahip olmalarını amaçlamaktadır (<http://europa.eu>, 2009).

Avrupa Birliği antlaşması 7 Şubat 1992'de Hollanda'nın Maastricht kentinde üye ülkeler arasında imzalanmış ve 1 Kasım 1993'de yürürlüğe girmiştir. 1 Ocak 2002'de Avrupa tek para birimi olarak Euro tedavüle girmiştir. AB 1 Mayıs 2004'te 10 yeni ülkeyi üyeliğe kabul ederek tarihinin en büyük genişleme hamlesini gerçekleştirmiş ve birliğin üye sayısını 25'e yükseltmiştir. Son olarak 1 Ocak 2007'de Bulgaristan ve Romanya Avrupa Birliğine katılmıştır.

C. TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ MALİ İLİŞKİLER

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri tam olarak 31 Temmuz 1959 yılında ortaklık müracaatı ile başlamıştır. Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)'na kuruluşundan hemen sonra tam üye olmak isteği ile Temmuz 1959'da başvuruda bulunmuştur. Ancak, tam üyelik talebi, AET tarafından, Türkiye'nin kalkınma düzeyinin tam üyeliğin gereklerini yerine getirmeye yeterli olmadığı gerekçesiyle geri çevrilmiş ve tam üyelik koşulları gerçekleşinceye kadar geçerli olacak bir ortaklık anlaşması imzalanması önerilmiştir (DPT, 2009).

Anlaşmada öngörülen “hazırlık dönemi”nin sona ermesiyle birlikte, Kasım 1970 tarihinde imzalanan ve 1973 yılında yürürlüğe giren “Katma Protokol” ile geçiş döneminin hükümleri ve tarafların üstleneceği yükümlülükler belirlenmiştir. “Katma Protokol”ün yürürlüğe girmesi ile başlayan ve karşılıklı ve dengeli yükümlülükler esasına dayanan “geçiş dönemi”, Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'ni kademeli olarak yerleştirmeyi hedeflemiştir.

Türkiye'nin Gümrük Birliği'ni gerçekleştirme yolunda AB'nin mali işbirliğinden ve Türk işgücünün AB içinde serbest dolaşımdan yararlanması Ankara Anlaşması ve Katma Protokol çerçevesinde saptanmıştır. Ancak, işgücünün serbest dolaşımının 1986'da tamamlanmış olması gerekmesine rağmen henüz gerçekleşmemiş ve telafi edici formüller de geliştirilmemiştir. Mali protokoller ise 1980 yılına dek uygulamaya konmuş ancak, o dönemden bu yana işletilememiş ve gecikmeleri telafi etme yönünde AT açısından bir çözüm oluşturulmamıştır. Başlangıçta sadece ekonomik olan sorunlar, Yunanistan'ın 1981'de Topluluğa tam üye olmasıyla siyasi boyut da kazanmaya başlamıştır.

1980'li Türkiye'nin ithal ikameci politikaları hızla terk ederek dışa açılma sürecini başlatması ilişkileri yeniden canlandırmıştır. Türkiye bir taraftan Nisan 1987'de AT'ye tam üyelik müracaatında bulunmuş, diğer taraftan ertelenmiş bulunan gümrük vergileri indirim ve uyum takvimini 1988 yılından itibaren hızlandırılmış bir şekilde yeniden yürürlüğe koymuştur (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, 2009).

AT Komisyonu 1989 yılında tam üyelik müracaatına verdiği cevapta, Türkiye'nin AT'ye üyelik konusundaki ehliyetini kabul etmiş ancak, topluluğun kendi içindeki derinleşme sürecinin tamamlanmasına ve gelecek genişlemesine kadar beklenmesini ve bu arada Türkiye ile Gümrük Birliği sürecinin tamamlanmasını önermiştir. Bu çerçevede, “Katma Protokol” de öngörüldüğü şekilde Gümrük Birliği'nin 1995 yılında tamamlanması için gerekli hazırlıklara başlanmıştır.

Türkiye ile AB arasında iki yıl süren müzakereler sonunda Mart 1995 tarihinde yapılan Ortaklık Konseyi toplantısında Türkiye-AB Gümrük Birliği antlaşması 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girmiş ve Türkiye-AB Ortaklık ilişkisi'nin “Son Dönem” ine geçilmiştir. Gümrük Birliği'nin tamamlanması ile Türkiye-AB ilişkileri ayrı bir boyut kazanmıştır. Gümrük Birliği Türkiye'nin Avrupa Birliği ile bütünleşme hedefine yönelik ortaklık ilişkisinin en önemli aşamalarından birini oluşturmaktadır.

Türkiye-AB ilişkilerinin dönüm noktası, 1999 yılında yapılan Helsinki Zirvesi'nde, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylık statüsünün teyit edilmesi ve Türkiye'nin AB'nin Yeni Genişleme Politikası çerçevesinde oluşturulan sis-

teme, diğer aday ülkelerle eşit statüde katılacağına ilişkin karar olmuştur. Helsinki Zirvesi'ni takiben başlayan adaylık sürecinde, diğer aday ülkeler için olduğu gibi Türkiye için de İlerleme Raporları hazırlanmıştır. 1999 yılında açıklanan İlerleme Raporu'nda yer alan değerlendirmeler, ilk Katılım Ortaklığı Belgesi'nin de temelini oluşturmaktadır. Ekonomik ve siyasi problemler nedeniyle istikrarsız olan ilişkiler sonrası Türkiye 14 Nisan 1987'de tam üyelik başvurusu yapmıştır. Ancak ekonomik, sosyal ve siyasi alanda yeterli olmadığı görüşü üzerine üyelik müzakereleri açılmamıştır. 1999 yılı Helsinki Zirvesi'nde, Avrupa Konseyi Türkiye'nin AB'ye adaylık statüsünü teyit ederek, katılım öncesi stratejiden faydalanabileceğini belirtmiştir.

Bu stratejinin genel amacı, Türkiye'yi AB üyeliğine hazırlamak için bir uyum programı teklif etmektir. Bu sonuç, Türkiye-AB ilişkisinin dönüm noktasını oluşturmaktadır (DPT, 2009). AB'ye potansiyel bir aday ülkenin, 1993'de Avrupa Konseyinin Kopenhag'da tanımladığı genel şartlardan üçünü yerine getirmesi gerekmektedir. Bunlar;

Ekonomik Kriterler: İşleyen bir piyasa ekonomisine ve AB içinde piyasa güçlerine ve rekabet baskısına karşı koyabilme kapasitesine sahip olma;

Siyasi Kriterler: Demokratik bir siyasi sistem, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlıklara saygı ve korunmasının güvence altına alındığı bir kurumsal yapıya sahip olma;

Müktesebat uyumu: Birliğin siyasi, ekonomik ve parasal hedeflerine bağlılık dâhil olmak üzere, AB mevzuatını üstlenebilme ve uygulayabilme kapasitesine sahip olmaktır.

Avrupa birliği çerçevesinde uygulanan mali yardım programları, üye ve aday ülkeler arasında ekonomik kalkınmışlık farklarını gidermek amacıyla yapılmaktadır. Bu yardım programları genellikle hibe ve kredi şeklinde olmak üzere gerek AB bütçesinden gerekse Avrupa Yatırım Bankası (AYB) kanalları ile gerçekleştirilmektedir (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, 2009).

AB, Türkiye'ye de adaylık sürecinde, Türkiye'nin AB müktesebatına uyumunu kolaylaştırmak ve hızlandırmak amacıyla mali yardımlar yapmayı taahhüt etmiş, ancak bu yardımlar gerek AB'den kaynaklanan gerekse Türkiye ekonomisinin bazı dönemler karşılaştığı ekonomik ve siyasi sorunlar nedeniyle oldukça yetersiz kalmıştır.

AB'den Türkiye'ye sağlanan mali yardımlar, hibe ve kredi niteliğinde olabilmektedir. Hibe yardımları, sağlık, eğitim, kültür vs. sosyal amaçlı projelerde kullanılması amacıyla merkezi ve yerel idareler içindeki kamu kurum ve kuruluşlarına yapılmaktadır. Bunun yanı sıra insan hakları, demokrasinin geliştirilmesi gibi birtakım amaçlarla da sivil toplum örgütleri hibelerle desteklenmektedir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2004).

AYB'den krediler vasıtasıyla kamu kurumlarının yanı sıra özel sektöre de mali yardım yapılmaktadır. Hem hibe hem kredi şeklinde yapılan bu yardımlar proje bazında verilmektedir. AB'den alınan mali yardımlar, kurumsal yapılanma için teknik yardım, mevzuat uyumunun desteklenmesi için yatırımlar ve ekonomik ve sosyal uyuma yönelik yardımlardan oluşur.

D. AVRUPA BİRLİĞİ TAM ÜYELİĞİNİN TÜRK GİRİŞİMCİSİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Avrupa birliğine tam üyelik sürecinde AB girişimcilik politikalarının girişimcilere sağlamış olacağı finansman ve ortak pazar imkânları doğrultusunda gerçekleşecek olan yatırımlar sonucunda istihdamın artması ile birlikte ekonomik istikrar güçlenecek, doğrudan yabancı sermaye yatırımları artacak ve Türkiye'nin ekonomik kalkınması hız kazanacaktır. Türkiye'nin AB tam üyeliği sürecinde makro ekonomik istikrarı sağlaması yatırım ortamının iyileşmesinde kilit rol oynayacaktır. Bunun sonucunda doğrudan yabancı yatırımlar önemli ölçüde artacaktır.

Yabancı sermaye girişi ve ekonomik büyümede yaşanacak artış sonucu toplumun tüm kesimlerinde refah artışı meydana gelecektir. Hızla gelişen ve güven veren bir ekonomik ortamda girişimciler yeni iş imkânları oluşturacaklardır. AB piyasalarına yönelik yabancı yatırımların yoğunlaşması Türkiye'nin sermaye, teknoloji ve bilgi (know - how) eksiğinin kapatılmasında büyük bir rol oynayacaktır. Yabancı girişimciler ile yapılacak ortaklıklar sonucu Türk girişimcileri dış piyasalardaki konumlarını güçlendirebileceklerdir (İktisadi Kalkınma Vakfı,2003).

1. Türk Girişimcisinin AB Üye Ülkeleriyle Faaliyetlerinin Kolaylaşması

Avrupa Birliğinin ekonomik bütünleşmesinin temelinde; kişilerin, malların, sermayenin ve hizmetlerin serbest dolaşımı yer almaktadır. Hizmetlerin serbest dolaşımı kapsamında üye ülke vatandaşları bir diğer ülkeye yerleşebilmekte, iş kurabilmekte ve mesleklerini yapabilmektedirler. Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği ile Türk girişimcileri herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulmaksızın diğer AB üyesi ülkelerde o ülkenin mevzuatları çerçevesinde şirket kurabilme hakkına sahip olabileceklerdir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003). Bunun yanı sıra Türk şirketlerinin AB ülkelerinde kuracakları acenteler, şubeler veya bağlı kuruluşlara uygulanan kısıtlamalar ortadan kalkacaktır.

Serbest dolaşım hakkı ile Türk işçileri AB üyesi ülke kuruluşlarında çalışabileceklerdir. Avrupa tek pazarında rekabet eden Türk girişimcilerinin örgütlenmesi kolaylaşacaktır. Türk girişimcileri geniş AB piyasası içerisinde vergi ve maliyet avantajlarının ve iş imkânlarının en yüksek olduğu bölgelerde faaliyet gösterebileceklerdir (ÇAKMAK, 2005: 24).

Türk girişimcilerinin tam üyelik sonrası elde edebilecekleri diğer önemli avantajlar şöyledir; dış piyasalara açılmak, yeni pazarlar bulmak ve değişik müşteri ihtiyaçlarını öğrenmek ve lojistik sorunların çözümü alanlarında Türk girişimcileri önemli aşamalar kaydedeceklerdir (KARLUK, 2007: 7).

2. Türk Girişimcilerine Çeşitli Alanlarda Finansman Olanakları Sağlanması

En başta küçük ve orta boy işletmeler olmak üzere tüm Türk girişimcileri; finansman olanakları, AR-GE ve teknoloji geliştirme olanakları, mevzuat, mesleki eğitim ve pazar bilgisi konularında çeşitli zorluklar ile karşılaşmaktadır. Bu zorluklar Türk girişimcilerinin özellikle AB firmalarına karşı rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Türk firmaları genel olarak AB piyasalarına ihracat yapmaktadır ve Avrupa pazarlarındaki başlıca rakipleri diğer AB firmalarıdır. Türkiye'nin tam üyeliği ile Türk firmaları, Avrupa Birliğinin üye ülke firmalarına sağlamış olduğu imkânlardan yararlanabilecek ve eşit düzeyde rekabet gücü elde edebilecektir.

Avrupa Birliği, girişimcilerin ve girişimciliğin desteklenmesini temel politikalarından biri haline getirmiştir. 2000 yılında düzenlenen Lizbon zirvesinde AB'nin 2010 yılında dünyanın en rekabetçi ekonomisi olması hedef olarak belirlenmiş, girişimciliği kısıtlayan engellerin kaldırılması ve desteklerin artırılması yönünde kararlar alınmıştır (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003). Avrupa Birliğinin girişimcilere sağladığı en önemli finansal destek Avrupa Yatırım Bankası aracılığıyla olmaktadır.

AB'nin finansman kurumu olan Avrupa Yatırım Bankası üye ülkeler ve AB'nin işbirliği antlaşmalarının olduğu ülkelerdeki bankalar aracılığıyla KOBİ'lere uzun dönemli ve düşük faizle kredi sağlamaktadır. Avrupa Yatırım Bankası kredilerinin büyük bölümü başta düşük gelişim düzeyine sahip üye ülkeler olmak üzere AB ülkelerine aktarılmaktadır.

Tam üyelik ile Türkiye'deki KOBİ'ler Avrupa Yatırım Bankası kredilerinden yararlanabilecek, KOBİ'lerin finansman güçlüklerinin aşılmasında önemli bir adım atılacaktır. Ayrıca tam üyelik ile Avrupa Yatırım Bankasının ortaklarından biri haline gelecek olan Türkiye, bankanın yönetim organlarına katılabilecek ve Avrupa Yatırım Bankasının kararlarında söz sahibi olabilecektir (<http://www.europa.eu.int> , 2009).

Avrupa Birliğinin işletmelere yönelik ikinci desteği Avrupa Yatırım Fonu (AYF) aracılığıyla olmaktadır. Avrupa Yatırım Fonu risk sermayesi ve kredi teminatı sağlamakta, buna yönelik olarak risk sermayesi fonlarına katılmaktadır. Avrupa Yatırım Fonu özellikle yenilikçi firmalara, yeni teknolojiler üreten firmalara ağırlık vermektedir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2004). Türkiye tam üyelik sonrası Avrupa Yatırım Fonu imkânlarından geniş ölçüde faydalanabilecektir. Risk sermayesi ve kredi teminatı gibi Türkiye'de yaygın olmayan mali enstrümanların kullanımını yaygınlaştıracak, işletmeler farklı finansman olanaklarına sahip olacaklardır.

3. Türk Girişimcilerinin AB Destek Programlarından Faydalanması

Avrupa Birliğinin girişimcilere sağladığı bir diğer destek AB programlarıdır. Bu programlardan üç tanesi Türk girişimcileri için önem arz etmektedir. Bunlar;

a-) Çok Yıllı Girişim ve Girişimcilik Programı:

Avrupa Birliği bütçesinden önemli ölçüde pay aktarılan bu programa Türkiye ve diğer aday ülkeler katılabilmektedir. Program kapsamında risk sermayesi fonlarına destek sağlanmakta ve Avrupa Birliği merkezleri finanse edilmektedir. Türkiye'de tam üyelik sonrası kurulacak Avrupa Bilgi Merkezleri ile Türk firmaları Avrupa firmaları ile iş birliğine girebilecek, pazar imkânlarını öğrenebilecek ve yeni ortaklıklar oluşturabilecektir.

b-) 6. Çerçeve Programı:

AE-GE konusunda süreklilik kazanmış olan çerçeve programı AB'nin bu alandaki en önemli destek aracıdır. Bu program çerçevesinde bilgi teknolojileri ve bio-teknoloji başta olmak üzere yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması desteklenmektedir. Bu programa katılım sayesinde Türk firmaları Avrupa firmala-

rı ile ortak AR-GE faaliyetleri yürütebilecek, teknoloji transferi ve yeni teknolojilerin geliştirilmesine olanak sağlayacaktır. Yine bu program sayesinde Türk firmalarının AR-GE alt yapısı ve birikimi gelişecektir.

c-) Leonardo Eğitim Programı:

Üye ülkelerdeki işgücünün vasıflarını artırmak, eğitim ve staj imkânlarını geliştirmek, ülkeler arasında bilgi ve tecrübe aktarımını gerçekleştirmek amacıyla Avrupa Birliği Leonardo eğitim programını yürütmektedir. Türkiye tam üyelik sonrası bu programa katılmaya başlayacak ve mesleki eğitim projelerinde yer alacaktır. Leonardo eğitim programı; işletmelerin rekabetçi olabilmeleri, yeni teknolojileri kullanabilmeleri ve işgücünü eğitebilmeleri açısından oldukça önemli bir role sahiptir (DPT, 2009). Türkiye ekonomisinin daha gelişmiş düzeylere ulaşabilmesi ve büyüme oranının süreklilik kazanabilmesi için bu program kapsamında yer alan kriterlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin bu programlardan daha etkin bir şekilde yararlanabilmesi için AB'ye tam üye olması gerekmektedir. Bu programlar AB üye ülkeleri haricinde sadece aday ülkelerin katılımına açıktır. Türkiye tam üye olana kadar geçecek süre içerisinde bu programlara etkin katılım ile ekonomik anlamda iş gücünü eğitime, yeterli işgücü istihdamı sağlayabilme ve ihracatını artırabilme olanaklarına sahip olacaktır.

AB üyeliğinin getireceği bu imkânlar dâhilinde Türk işletmeleri daha rahat ve daha uygun koşullarda değişik finansman imkânlarına kavuşacaktır (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, 2009). Bu bakımdan daha çok yatırımlar yapılarak ülke ekonomisinin kalkınmasına katkıda bulunacaklardır. Ayrıca Türk girişimcilerinin araştırma ve geliştirme çalışmaları AB fonları aracılığıyla desteklenecek, girişimciler AB firmaları ile işbirliğine giderek altyapılarını güçlendirecek ve birikimlerini artıracaklardır.

4. Türk Girişimcilerinin Faaliyet Gösterdikleri Yasal Çerçevenin Gelişmesi

Girişimci faaliyetlerinin istikrar kazanması için anlaşılır ve sık değişmeyen bir yasal çerçeve ile etkin devlet idaresi gerekmektedir. AB üyeliği yönünde yapılacak olan yasal ve idari düzenlemeler gereksinimlerin karşılanmasında önemli bir rol oynayacaktır. Türkiye'de en basit işlemler için bile harcanan çaba ve zaman girişimciler tarafından sıkça dile getirilen bir sorundur. Tam üyelik sonrası gerçekleşecek olan bu reformlar çerçevesinde kamu idaresinin etkinliğinin artırılması ve gereksiz bürokrasinin azaltılması girişimcilerin önündeki en önemli engelini kalkmasını sağlayacaktır.

Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliğinin kurulması ile ülkemiz fikri ve sınaî mülkiyet haklarının korunması alanında önemli yasal düzenlemeler yapmıştır. Özgünlüğün ve yenilikçiliğin her zamankinden daha önemli olduğu günümüz ekonomisinde fikri ve sınaî mülkiyet haklarının korunması gerekmektedir. AB üyeliği yönünde yapılacak olan çalışmalar Türkiye'deki yasal yapıyı güçlendirecek ve daha etkin kılacaktır. Tam üyelik sonrası yaşanacak bu değişiklikler sonucu girişimcilerin hakları korunacak, yasal belirsizlikler ve gecikmeler ortadan kalkmış olacaktır (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003). Türk adli sisteminin güçlenmesinin yanı sıra tam üyelik, girişimcilere Avrupa düzeyinde haklarının korunması yönünde gerekli düzenlemeleri de getirmiş olacaktır.

5. Türk Girişimcilerinin Risklerin ve Belirsizliğin Azaldığı Bir Ekonomide Yatırım Yapmaları

AB'ye üye olmak isteyen aday ülkelerin siyasi, ekonomik ve müktesebat uyumu alanlarındaki Kopenhag kriterlerini sağlaması gerekmektedir. Ekonomik kriterlere göre aday ülkeler işleyen bir piyasa ekonomisine sahip olmalı ve ekonomik yapıları AB içindeki rekabete uyum sağlamalıdır. Ekonomik ve parasal birliğe dahil olmak için Maastricht kriterleri olarak bilinen beş kriterin sağlanması gerekmektedir.

Bu kriterler kapsamında üye ülkelerin enflasyon ve faiz oranları, bütçe açığı ve kamu borç stokunun belirlenen oran değerinin altında olması ve son iki yılda devalüasyon yapmamış olmaları gerekmektedir. Ekonomik ve parasal birliğe giren üye ülke, kamu maliyesinde disiplini koruması ve denk bütçeyi sağlaması gerekmektedir (<http://ec.europa.eu>, 2009).

Türkiye'nin temel makro ekonomik sorunlarının çözülmesi için Kopenhag ekonomik kriterlerine ve Maastricht kriterlerine uyum çalışması yapılması gerekmektedir. Türkiye'de uygulanmakta olan güçlü ekonomiye geçiş programının başarı ile tamamlanması halinde ülkemiz hem Kopenhag kriterlerini hem de Maastricht kriterlerini büyük ölçüde karşılayacak hale gelecektir.

6. Türk Girişimcilerinin Parasal Birliğe Geçişte Elde Edecekleri Avantajlar

Euro'ya geçilmesi ile birlikte Türkiye Dünya'nın en önemli ekonomilerinden birinin tam anlamıyla bir parçası konumuna gelecektir. Euro ile Türk girişimcilerinin kur riski sona erecek, para politikaları bağımsız Avrupa Merkez Bankası tarafından belirlenecek, ekonomik istikrar güçlenecek, işlem masrafları kalkacak, fiyat şeffaflığı sağlanacak ve bunların sonucunda yatırımlar ve ekonomik büyüme hız kazanacaktır.

Tek para birimi ile sağlanacak mali disiplin ekonomik istikrarın sürdürülebilirliğinin güvencesini oluşturacaktır. Bunun sonucunda Türkiye ekonomik sorunlarına kalıcı çözümler getirebilecektir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003).

7. Türk Girişimcilerinin Serbest Ekonomi ile Elde Edecekleri Yeni olanaklar

Avrupa Birliği, temel ilke olarak Avrupa tek pazarında serbestleşmenin sağlanmasını amaçlamaktadır. Ekonomideki bu liberalizasyon sayesinde üye ülkeler arasında ki rekabet artacak, tüketicilerin daha uygun fiyata daha yüksek kalitede hizmet ve ürün alması kolaylaşacak, firmaların teknolojiye ve yeni ürün geliştirmesine daha çok önem vermesini sağlayacaktır.

Avrupa Birliğinde ilk olarak serbestleşme politikaları arasında telekomünikasyon hizmetleri, posta ve enerji sektörleri yer almaktadır. Bu sektörlerdeki serbestleşme hareketleri hem tüketicileri olumlu etkilemekte hem de özel sektör için yeni yatırım olanakları sağlamaktadır (<http://www.deltur.cec.eu.int>, 2009).

Üyelik sürecinde Türkiye telekomünikasyon ve enerji sektörlerinde serbestleşme çalışmalarına başlamıştır. Bu alanlarda kamu tekelleri sona ermiştir. Ekonomideki serbestleşme ile telekomünikasyonda özelleştirmenin tamamlanması, enerji üretiminde ve dağıtımında özel sektörün payının artması girişimcilere yeni yatırım

imkanlarının sağlanması yanı sıra girişimcilerin pek çok önemli girdiyi düşük maliyetle ve daha yüksek kalitede almasına olanak sağlayacaktır.

E. AVRUPA BİRLİĞİ TAM ÜYELİĞİNİN TÜRK ÇİFTÇİSİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Avrupa Birliğinde geniş kapsamlı ve yüksek bütçeli bir Ortak Tarım Politikası (OTP) uygulanmaktadır. Ülkemizde ise Avrupa Birliği'ndeki gibi sistematik, güçlü bir idari yapıya sahip ve mali destek programları ile yürütülen bir tarım politikası bulunmamaktadır. AB, OTP kapsamında yer alan tarım ürünleri ana başlıklar itibarıyla toplam 20 kalemde toplanmaktadır. OTP kapsamında yer alan tarım ürünleri; tahıllar, şeker, yağlı tohumlar, şarap, meyve ve sebzeler, hayvan yemleri, keten ve kendir elyafı, pamuk, patates, süt ve süt ürünleri, yumurta, büyükbaş hayvanlar, et, ipek böceği, balık, bitkisel yağlar, zeytinyağı, tütün, şerbetçi otu ve tohumluklardır. OTP'nin amaçları;

- ✓ Üretim standartlarını ve tarım teknolojisini geliştirmek,
- ✓ Tarımsal üretim araçlarının etkili kullanımını sağlamak,
- ✓ Avrupa'daki tarımsal üretimin verimliliğini artırmak,
- ✓ Piyasalarda istikrarı sağlamak,
- ✓ Ürün arzının güvenliğini sağlamak,
- ✓ Tarımdaki en önemli faktörlerden biri olan işgücünün optimum kullanımını sağlamak,
- ✓ Geçimini tarım sektöründen sağlayan kesimlerin gelirini artırmak,
- ✓ Tüketicilere daha gerçekçi ve uygun fiyatlar sunmak ve
- ✓ Tarım ürünleri fiyatlarını bütün üye ülkelerde eşitleyerek, fiyatların üye ülkeler arasında haksız rekabete yol açmasının önüne geçmek.

OTP, Avrupalı üreticilere, ürettikleri ürünlerin değerlendirileceği istikrarlı pazar koşulları sağlamıştır. Ortak pazar uygulaması ile Avrupalı üreticiler mallarını dünyanın en büyük ve satın alma gücü en yüksek pazarlarından biri olan AB'de serbestçe satabilme imkânına kavuşmuşlardır. Yaşanan teknolojik gelişmelerle tarım sektöründe verimlilik artmıştır.

Hayatını tarım sektöründen kazananların daha iyi yaşam koşullarına kavuşmalarını sağlamak için fiyat desteklerinin yanı sıra doğrudan gelir desteği uygulaması da en önemli mekanizmalardan biri olmuştur. Ürün fiyatlarının belli bir seviyenin altına inmesinin engellenmesiyle üreticiler, ürettikleri ürünleri satarken garanti edilmiş, güvence altına alınmış bir gelire sahip olmaktadır (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2001). Bu uygulama, fiyatların düşmesi durumunda müdahale edilerek aradaki farkın birlik bütçesinden karşılanması yoluyla gerçekleştirilmektedir.

OTP kapsamında düşük fiyatlı yabancı ürünlere karşı gümrük vergisi, kotalar ile fiyatların belli bir düzeyin altına düşmesi halinde ek vergiler koyularak Avrupalı üreticiler korunmakta, belli ürünlere uygulanan ihracat sübvansiyonları ile de ayrıca desteklenmektedir. Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) müzakereleri çerçevesinde dış rekabete karşı uygulanan koruma mekanizmaları büyük oranda ortadan kaldırılmıştır (DPT, 2009).

AB ortak piyasa düzenine tâbi tarım ürünlerinin iç piyasa düzenlemelerine yönelik çeşitli müdahaleler için gerekli harcamalar ile iç ve dış fiyatlar arasındaki farkın telafisi yoluyla topluluk ürünlerinin dünya pazarlarına ihracatını sağlamaya yönelik iadelerin finansmanına mali destek sağlamaktadır.

Türkiye'nin Avrupa birliğine tam üyeliği ile AB Ortak Tarım Politikasına dâhil olacak ve istikrarlı bir tarım politikasına kavuşacaktır. Bunun sonucunda çiftçilerimizin yaşadığı sosyal ve mali sıkıntılar büyük ölçüde giderilecektir.

Tam üyelik doğrultusunda, tarımsal faaliyetlerin denetimi ve sağlıklı istatistik verilerin toplanması açısından önem taşıyan üretici organizasyonları gelişecektir. Üretici organizasyonları devlet ile çiftçiler arasında bir köprü görevi görerek; devletin, çiftçilerin durumunu ve ihtiyaçlarını doğru tespit etmesini ve çiftçilere yönelik isabetli politikalar geliştirmesini sağlamış olacaktır.

1. Türk Çiftçilerine Sağlanacak Çeşitli Mali Destek Olanakları

Tarım sektörü, hem çok boyutlu ekonomik ve sosyal yapısı hem de en temel ihtiyaçlara girdi sağlaması nedeniyle tüm dünya ülkeleri gibi Türkiye içinde büyük öneme sahiptir. Tarımın milli gelir içerisindeki ağırlığı azalırken, nüfusun önemli bir kısmı geçimini hala tarıma dayalı olarak sürdürmektedir. Bu nedenle tarım sektöründe istihdam edilenlerin gelirleri diğer sektörlerle oranla daha düşük bir seviyededir. Ayrıca tarım sektörü içerisinde gruplar arası gelir dağılımında büyük ölçüde farklılıklar mevcuttur.

Türkiye'nin tarım sektöründeki gelirleri yükseltecek ve gerekli yapısal dönüşümleri gerçekleştirecek mali imkânları kısıtlıdır. Bu bakımdan Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının ülkemizde uygulanması büyük önem taşımaktadır. Tam üyelik sonrasında Türkiye, AB tarım politikası bütçesinin büyük bir bölümünü oluşturan Avrupa Tarımsal Yönlendirme Garanti Fonundan destek alacaktır (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003). Bu fondan sağlanacak olan mali destek ülkemizdeki tarım nüfusunun gelirinin artırılmasına, tarım sektörünün modernizasyonuna ve üretim miktarının, kalitesinin, çeşitliliğinin artmasına önemli ölçüde katkılar sağlayacaktır.

AB tam üyeliği ile birlikte ülkemizde tarım alanında istihdam edilen vatandaşların fon kapsamında yararlanacağı en önemli mali destek aracı; üretimden ve girdi kullanımından bağımsız, doğrudan çiftçi gelirini artırmaya yönelik ürün destekleme mekanizmaları olacaktır. Tam üyelik sonrası doğrudan gelir destekleri tek bir merkeze bağlanarak, çiftçilerimizin destekleri zamanında ve yeterli oranlarda alabilmeleri kolaylaşacaktır (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, 2009). Doğrudan gelir sisteminin etkin bir şekilde uygulanması gerek ülkemizdeki bütçe disiplininin sağlanmasında gerekse çiftçi gelirlerinin ve verimliliğinin artmasında büyük bir rol oynayacaktır.

2. Tam Üyelik ile Türkiye’deki Arazi, Çiftçi ve Hayvan Kayıt Sisteminin ve Veri Ağlarının Geliştirilmesi

Türkiye, tarımsal üretim açısından dünyanın en önemli ülkelerinden biri olmasına rağmen bu konudaki istatistik ve kayıt sistemi çok yetersizdir. Türkiye, Avrupa Birliğine tam üyelik sonrası AB ile uyum kapsamında bu eksiklikleri giderecek önemli düzenlemeler gerçekleştirecektir. Yine bu kapsamda arazi, çiftçi ve hayvan kayıt sistemi oluşturacaktır.

Coğrafi bilgi sistemi ve çiftlik muhasebe veri ağları geliştirerek tarım bilgi sistemi oluşturacaktır (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2001). Bu düzenlemelerin sonucunda ortak tarım politikasından yapılan teşvikler ihtiyaç ve kapasiteyle uyumlu hale gelerek çiftçi gelirlerinin artmasına yönelik doğrudan destek mekanizması tam anlamıyla işleyebilecektir.

Çiftçi kayıt sistemiyle çiftçilerin destek mekanizmalarından faydalanmaları kolaylaşacak ve çiftçiler için erken emeklilik, sigorta sisteminin yaygınlaştırılması gibi uygulamalar hayata geçirilecektir. Ayrıca hayvan kayıt sistemiyle, canlı hayvan primleri düzenlenebilecek ve hayvan sağlığını tehdit eden unsurlar tespit edilerek söz konusu unsurları ortadan kaldırmaya yönelik politikalar geliştirilecektir.

3. Tam Üyelik ile Türkiye’deki Ürün Kapasitesinin ve Standartlarının Yükselmesi

Tam üyelik ile birlikte tarım ürünleri ticaretinde AB ve Türkiye arasında serbestleşme yaşanacak, böylece üreticilerimiz yüksek derecede korunan AB pazarına müdahale olmaksızın girebileceklerdir. Bu kapsamda özellikle taze meyve, sebze, fındık, çay, baharat, yağlı tohum, bitki ve tütün gibi Avrupa Birliğinin dış ticaret açığını oluşturan bu ürünleri üreten ülkemiz üreticilerinin ihracat alanları genişleyecektir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003).

Söz konusu serbestleşmeye hazırlık amacıyla gıda üretiminin Avrupa Birliği hijyen ve kamu sağlığı standartlarına uyacak şekilde modernize edilmesi, gerekli test ve teşhis merkezlerinin kurulması ve gıda standartlarının yükselmesi sonucu Türk üreticilerinin uluslararası piyasalardaki rekabet güçlerini artıracaktır.

Bu çerçevede, Türkiye’nin Avrupa Birliğine tam üyeliği ile ülkemizdeki hayvan ve bitki sağlığı mevzuatı uyumlaştırılacak, hayvan ve bitki hastalıkları ile olan mücadele güçlendirilecek, laboratuvar ortamında test uygulamaları, denetleme düzenlemeleri yapılacaktır (DPT, 2009). Çiftçilerimizin hayvan ve bitki sağlığını korumada yaşadıkları güçlüklerin giderilmesi, üreticilerimizin canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin ihracatında yaşadıkları sorunların ortadan kalkmasını sağlayacaktır.

4. Tam Üyelik ile Türk Çiftçilerinin Kırsal Kalkınma Politikalarından Faydalanmaları

Ülkemizde bilindiği gibi kırsal alanlarda kişi başına düşen gelir seviyesi diğer bölgelere oranla çok daha düşüktür. Kırsal bölgelerde yüksek oranda işsizlik görülmekte, kırsal alanlardan kentlere doğru yaşanan göç artmakta ve kırsal alanlardaki nüfusun azalmasına neden olarak kentlerdeki işsizlik oranını artırarak sosyal bir problem oluşturmaktadır. Kırsal bölgelerde yaşayan insanların eğitim seviyeleri düşük ve sosyal hayatları yok denecek kadar azdır.

Bunun sonucunda tarım dışındaki iş kollarında çalışanların sayısı oldukça azalmaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyeliğiyle bu sorunların çözülmesi kolaylaşacaktır (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, 2009). Tam üyelik sonrası ülkemizin tarım alanında gerçekleştireceği en önemli reformlardan biri AB'nin kırsal kalkınma politikalarından yararlanması olacaktır.

Türkiye, böylece kırsal alanları sadece tarımla ilgili olan ve tarım nüfusunu barındıran alanlar olarak değil; sosyal, ekonomik, kültürel ve doğal kaynakları barındıran bir bütün olarak kabul edecektir. Yine bu kapsamda kırsal alanlardaki işletmeler modernleştirilecek, kırsal alanlarda yaşayan vatandaşlara mesleki eğitim olanakları sağlanacak; ulaşım, eğitim, haberleşme gibi sistemlere erişim kolaylaşacak ve bu bölgelerde yeni iş sahaları oluşturulacaktır.

Tüm bunların sonucunda kırsal ekonominin faaliyet alanları genişletilecek, bölgelerarası gelir dağılımı eşitsizlikleri en aza indirilecek ve vatandaşlarımızın kendi bölgelerinde yeterli gelirle yaşamaları sağlanarak göç etme ihtiyaçlarının önüne geçilecektir. Türkiye' de çok yüksek oranda bölgesel eşitsizlikler yaşanmakta ve bu durum özellikle kırsal alanlarda yaşayan kadınların konumunu olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Türkiye'nin tam üyeliği sonrası kırsal alanlarda sağlanacak olan ekonomik istikrar ve kadın-erkek eşitliği hedefinin benimsenmesi sonucu kırsal bölgelerdeki kadınların konumu daha iyi hale gelecektir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2003). Tam üyelik sonrası kırsal bölgelerdeki kadınların eğitim olanakları artırılabilecek, kadınların ekonomik hayata ve yerel yönetime katılımı teşvik edilecek, sosyal hayattaki konumları güçlendirilecek ve böylece yaşam kalitelerinin yükseltilmesinde önemli adımlar atılmış olacaktır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sonuç olarak denilebilir ki, Türkiye'nin 3 Ekim 2005 yılında Avrupa Birliği tam üyeliği için müzakerelere başlamış olması her iki taraf içinde büyük bir kazançtır. Uzun yıllardan beri Türkiye, Avrupa Birliği tam üyeliğini gerçekleştirmek adına büyük uğraşlar vermekte ve gerekli reformları yapmaktadır. Türkiye diğer Avrupa Birliği üye ülkelerin hepsinden farklıdır. Türkiye'ye bu ayrıcalığı veren yine Türkiye'nin kendisidir. Ülkemizin jeopolitik, jeokültürel ve jeoekonomik konumunun yanı sıra büyük tarihi zenginliği, doğal zengin kaynakları ve yüzölçümü Türkiye'yi diğer ülkelerden farklı kılmaktadır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği tam üyeliğinin gerçekleşmesi durumunda Avrupa Birliği bütçesinden faydalanacağı gibi yine Avrupa Birliği bütçesine büyük katkıları olacaktır. Tam üyelik sonrası çeşitli alanlarda yaşanacak olan değişimlerden en çok etkilenecek olanlar arasında Türk girişimcileri ve Türk çiftçileri vardır. Bu iki kesime AB bütçesinden önemli ölçüde pay aktarılacaktır.

Avrupa Birliğinin Ortak Tarım Politikası, hem tarımın son derece hayati bir işlev olması, hem de AB bütçesinin önemli bir kısmının OTP'ye ayrılması nedeniyle ayrı bir önem taşımaktadır. Tarım sektörü ile ilgili olarak Türki-

ye'nin karşılaştığı en büyük sorunlar arasında, tarım sektörünün yapısı ve tarım nüfusunun fazlalığı yer almaktadır. Ülkemizdeki tarım işletmeleri, altyapı ve ekonomik bakımdan yetersiz durumdadır.

Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyeliği sonrası Ortak Tarım Politikası ile tarımsal alanda yaşanan sıkıntılar önemli ölçüde giderilecektir. Tam üyelik sonrası en başta ülke ekonomisinde yaşanan sıkıntılar olmak üzere yüksek enflasyon, işsizlik, KİT'ler gibi henüz çözümlenmemiş bazı sorunların çözülmesi kolaylaşacaktır.

Üyelik sürecinde ve sonrasında, değişimin yoğun olarak hissedileceği alanlardan biri de çalışma hayatı ve iş koşulları olacaktır. Tam üyeliğin getireceği serbest dolaşım hakkı ile Türk girişimcileri ve Türk işçileri bir diğer Avrupa Birliği ülkesinde ekonomik faaliyet gösterebilecekler. Ayrıca tam üyelik ile Türk girişimcilerinin; yatırım olanakları, finansman olanakları ve AR-GE gibi alanlarda karşılaştıkları pek çok önemli sorunların çözülmesi kolaylaşacaktır.

Bu aşamada tam üyeliğin ülkemiz için getirilerinin neler olacağını tespit etmek amacıyla, olası tam üyelik halinde ülkemiz girişimcilerinin ve çiftçilerimizin bu süreçten nasıl etkileneceklerini ve bu etkilerin ülkemize sağlayacağı faydaların neler olacağına ilişkin bilgi sahibi olmamız gerekmektedir. Türkiye, Avrupa Birliğine tam üyeliğinin gerçekleşmesi durumunda, Avrupa Birliği bütçesinden yaklaşık olarak her yıl ortalama temin edebileceği 8 milyar ABD doları büyüklüğünde bir kaynağa sahip olacaktır.

Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu dış kaynak miktarının yaklaşık 8-10 milyar ABD doları civarında olduğu dikkate alınacak olursa, ülkemiz açısından ne kadar önemli olduğu bir kez daha görülmektedir.

KAYNAKÇA

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu; "AB Türkiye Mali İlişkileri", <http://www.deltur.cec.eu.int> , Erişim Tarihi (24.11.2009)

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu; "Avrupa Bölgesel Gelişmenin Hizmetinde", <http://www.deltur.cec.eu.int> , Erişim Tarihi (24.11.2009)

ÇAKMAK, Haydar (2005); "Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri", 1.Basım, Platin Yayınları, Ankara

Dış Ticaret Müsteşarlığı AB Genel Müdürlüğü ve TOBB (2002); "AB ve Türkiye", 5.Basım, Ankara

DPT; "Avrupa Birliği Mali İşbirliği Politikaları ve Türkiye", <http://www.dpt.gov.tr> , Erişim Tarihi (10.10.2009)

DPT; "Avrupa Birliği Bütçesi-Fonları ve Türkiye'nin Tam Üyeliği", <http://www.dpt.gov.tr> , Erişim Tarihi (10.10.2009)

DPT; "Türkiye AB Mali İlişkileri", <http://www.dpt.gov.tr> , Erişim Tarihi (10.10.2009)

DPT; "Türkiye'nin Üyeliğinin AB'ye Muhtemel Etkileri", <http://ekutup.dpt.gov.tr> , Erişim Tarihi (10.10.2009)

Europa; "The History of European Union", <http://europa.eu> , Erişim Tarihi (13.10.2009)

European Commission; "The European Social Fund, Employment and Human Resources Development across the European Union", <http://ec.europa.eu> , Erişim Tarihi (13.10.2009)

European Commission; "Partnership for the Accession of Turkey",
<http://www.europa.eu.int> , Erişim Tarihi (14.10.2009)

European Commission; "Issues Arising From Turkey's Membership Perspective, Commission Staff Working Paper", <http://www.europa.eu.int>, Erişim Tarihi (14.10.2009)

İktisadi Kalkınma Vakfı (2003); "AB Tam Üyeliğinin Türkiye Vatandaşlarına Sağlayacağı Faydalar", İstanbul

İktisadi Kalkınma Vakfı (2001); "Avrupa Birliğinin Ortak Tarım Politikası ve Türkiye'nin Uyumu", İstanbul

İktisadi Kalkınma Vakfı (2004); "Türkiye'ye Yönelik AB Fonları ve Kullanım Koşulları", İstanbul

KARLUK, S. Rıdvan (2007); "Avrupa Birliği ve Türkiye" , 9. Basım, Beta Yayınları, İstanbul

KARLUK, S. Rıdvan (2006); "Avrupa Birliği Dersleri", 1.Basım, Nobel Yayınları, Ankara

Türkiye Araştırmalar Merkezi (1992); "Türkiye'nin Tam Üyeliğinin Avrupa Topluluğu'na Sağlayacağı Faydalar", Sayı:10, Almanya